contrast

Een persoonlijke kijk op clementie

Stel je eens voor…

Het hoofd van het juridisch departement klopt aan je deur. Hij vraagt of hij even mag binnenkomen. Zonder je antwoord af te wachten, sluit hij de deur achter zich. Je hebt meteen door dat het niet om een beleefdheidsbezoekje gaat. De jurist zet zich neer tegenover je en legt uit dat binnen de onderneming bewijzen zijn gevonden van praktijken die kunnen indruisen tegen het mededingingsrecht. Jouw naam is gevallen en hij vraagt je volledige medewerking om een aantal feiten en e-mails uit te klaren. Hij stelt dat de onderneming een clementieverzoek heeft ingediend bij de mededingingsautoriteiten en zo spoedig mogelijk het hele verhaal en een maximum aan bewijsstukken moet kunnen voorleggen. Je hoort het in Keulen donderen. Hoe moet je met deze situatie omspringen?

Even verduidelijken

De Europese en nationale mededingingsprocedures voorzien in een clementieregeling. Ondernemingen kunnen zware mededingingsinbreuken (in de regel enkel kartels) opbiechten bij de mededingingsautoriteiten in ruil voor een kwijtschelding of een vermindering van de boete die op de inbreuk staat. Bepalend hierbij zijn de snelheid waarmee een clementieverzoek wordt ingediend en de toegevoegde waarde die wordt geboden aan het onderzoek. Zo komt enkel de eerste clementieverzoeker in aanmerking voor een kwijtschelding van boete. Latere clementieverzoekers kunnen enkel een boetevermindering krijgen. Het percentage van die vermindering wordt bepaald door hun plaats in de rij van de clementieverzoekers en de kwaliteit van het aangeleverde bewijsmateriaal.

De boetes voor kartelinbreuken lopen al snel op tot meerdere miljoenen euro's. De hoogste kartelboete die de Europese Commissie oplegde aan één onderneming bedroeg meer dan 700 miljoen euro. Een succesvol clementieverzoek vertaalt zich dan ook in duidelijke financiële en bedrijfseconomische voordelen.

Niet alleen ondernemingen kunnen sancties oplopen wegens kartelinbreuken. Hoewel dit niet het geval is voor kartelprocedures bij de Europese Commissie, voorziet de mededingingswet van tal van EU lidstaten in persoonlijke sancties voor werknemers die bij kartelinbreuken betrokken zijn. De vereiste graad van betrokkenheid en de mogelijke sancties zijn niet dezelfde in alle lidstaten. Zo voorzien bepaalde lidstaten uitsluitend administratieve geldboetes (zoals België en Nederland), terwijl andere zo ver gaan als gevangenisstraffen (zoals Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk).

Hoewel ook hier de aanpak verschilt van lidstaat tot lidstaat, voorziet de mededingingswet van tal van lidstaten de mogelijkheid om een persoonlijke clementieverklaring in te dienen om de betrokken werknemers buiten schot te plaatsen.

Belangrijk is dat de prijzen pas aan de finish worden uitgedeeld, nadat de mededingingsautoriteiten zich hebben verzekerd van de volledige medewerking van de betrokken ondernemingen en de betrokken werknemers gedurende gans het kartelonderzoek. Slechts in geval van volledige medewerking kennen zij de clementievoordelen definitief toe. Medewerking is dus geen luxe, maar een must.

Concreet

- Als werknemer doe je er goed aan om meteen volledig mee te werken. Het heeft weinig zin om verstoppertje te spelen. Kartelprocedures geven niet alleen aanleiding tot grondige interne onderzoeken, maar ook tot onderzoeken bij alle betrokken concurrenten. Daarom is het naïef te veronderstellen dat je informatie geheim kan houden. Als naderhand blijkt dat je bewust niet hebt meegewerkt, dreigen er vaak ernstige arbeidsrechtelijke gevolgen.
- Gebruik je gezond verstand wanneer je meewerkt aan het intern onderzoek. Speculeer zo weinig mogelijk en bezondig je niet aan het overdrijven of minimaliseren van de feiten. Geen van beide helpt en maakt het de onderneming alleen maar moeilijker bij het vervullen van haar verplichtingen als clementieverzoeker.
- Schriftelijk bewijs is van doorslaggevend belang bij de medewerking die de mededingingsautoriteiten verwachten. Lever daarom alle nodige inspanningen om relevante documenten en elektronische bestanden terug te vinden, ook al bevinden ze zich op minder evidente plaatsen.
- De clementieprocedure heeft een strikt vertrouwelijk karakter. Als de werknemers van een onderneming die vertrouwelijkheid niet respecteren, kan de onderneming de voordelen van het clementieverzoek verliezen. Bewaar daarom steeds absolute geheimhouding, zelfs over het enkele feit dat je onderneming clementie heeft aangevraagd. Contacteer steeds je juridische dienst bij twijfel over wat je al dan niet mag zeggen, zelfs tegen een collega.
- Vraag uitdrukkelijk om je persoonlijke situatie veilig te stellen (bijvoorbeeld via een persoonlijk clementieverzoek). Als je geen geruststellend of afdoend bericht krijgt, raadpleeg dan een eigen raadsman en laat deze in overleg treden met je onderneming.

Meer informatie

De Europese spelregels inzake clementie zijn vervat in de *Mededeling van de Commissie betreffende immuniteit tegen geldboeten en vermindering van geldboeten in kartelzaken* (Publicatieblad van de Europese Unie C 298/17 d.d. 8.12.2006).

Op Belgisch vlak is de relevante tekst de *Mededeling van de Raad voor de Mededinging betreffende volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten in kartelzaken* (Belgisch Staatsblad d.d. 22.10.2007) die door de Belgische Mededingingsautoriteit als richtinggevend wordt beschouwd tot de uitdrukkelijke intrekking ervan en waarvan de Belgische Mededingingsautoriteit heeft aangegeven deze per analogie te zullen toepassen bij clementieverzoeken door natuurlijke personen. Er is een recent voorstel om de Belgische richtsnoeren te wijzigen. Het ontwerp hiervan vind je hier.